

Utlåtande till riksdagens kulturutskott, 7.10.2024

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Utlåtande till riksdagens kulturutskott gällande RP 112/2024 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildning och till lagar som har samband med den

Sammanfattning av utlåtandets centrala innehåll

FSS förhåller sig kritiskt till förslaget att lätta på kravet att identifiera och erkänna tidigare erhållna kunskaper samt avskaffa detaljerade planer för kompetensbedömning. FSS motsätter sig förslaget att slopa kravet på lokala undervisningsplaner inom gymnasiet, eftersom detta kan öka ojämlikheten och segregationen mellan skolor. Att minska vårdnadshavares påverkan kan effektivisera skolans verksamhet, förutsatt att kommunikationen med hemmen fungerar. De planerade nedskärningarna i vuxenutbildningen är problematiska och riskerar att försvaga livslångt lärande och möjligheterna till karriärbyte. En ökning av finansieringen för stöd i gymnasieutbildningen med 10 miljoner euro är välkommet.

Lagförslag gällande lagen om yrkesutbildning

Förslaget att lätta på kravet att identifiera och erkänna tidigare erhållna kunskaper för läropliktiga studerande, liksom avskaffandet av kravet på upprättandet av detaljerade planer för kompetensbedömning, kan eventuellt minska på arbetsbördan för utbildningsanordnare. Samtidigt kan slopandet av personliga planer för kompetensbedömning leda till minskade möjligheter för studerande att få det egentliga stöd de behöver, och därmed bromsas studiernas framskridande. Detsamma gäller den minskade vikten av tidigare erhållna kompetenser. Studerande blir tvungna att återigen erhålla kunskaper de redan besitter, vilket utöver fördröjda studier kan leda till frustration och försvagad motivation bland studerande. Dessutom är det ifrågasättbart huruvida förändringen överhuvudtaget uppnår några betydande ekonomiska inbesparingar, då arbetsbördan inte nödvändigtvis i praktiken ser en avsevärd minskning.

Lagförslag gällande gymnasielagen

FSS stödjer inte förslaget om att slopa utarbetandet av en undervisningsplan som grundar sig på den lokala läroplanen. Enhetligheten i utbildningen riskerar lida vilket ökar segregationen mellan skolor. En segregation mellan skolor kan lätt

accelereras och skapa stora svårt återkalleliga kvalitetsskillnader inom gymnasieutbildningen. Enhetliga standarder är väsentliga för att säkerställa nationellt jämlika möjligheter för alla studerande.

Ett slopande av utbildningsanordnarens skyldighet att regelbundet utreda de studerandes vårdnadshavares synpunkter på utbildningsanordnarens eller läroanstaltens verksamhet är positivt. Vårdnadshavarna får fortsättningsvis, som sig bör, ta del av väsentlig information gällande den studerande och dess studier, men har inte längre samma möjlighet att påverka verksamheten. Förändringen minskar på det administrativa arbetet för utbildningsanordnare och låter samtidigt de sakkunniga - utbildningsanordnare och läroanstalter, sköta planeringen av verksamheten. Detta effektiviserar inte bara planeringen av verksamheten, utan kan även förväntas förbättra kvaliteten. Det är dock av yttersta vikt att kommunikationen mellan hemmen och skolorna är fungerande, så att skolan får information om studerandes särskilda behov.

Lagförslag gällande lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

De planerade nedskärningarna i framförallt vuxenutbildningen är mycket ifrågasättbara. I och med slopandet av vuxenutbildningsstödet från och med år 2025 försätts vuxenstuderande redan i en ekonomiskt svår situation. De ytterligare nedskärningarna på 120 miljoner i yrkesutbildningen som riktas främst mot vuxenutbildningen kommer att försvaga vuxenutbildningens tillgänglighet. Med andra ord blir vuxenstudier under år 2025 både ekonomiskt påfrestande och otillgängliga. Individens möjligheter till branschbyte påverkas negativt, även då det gäller dem som av betungande skäl blir tvungna att byta yrke. Sett ur ett makroperspektiv kan detta antas försämra den psykiska hälsan i Finland samt försvaga arbetskraftens kompetensnivå. Livslångt lärande bromsas in och regeringens mål om "ett kunnigt Finland" förverkligas inte. Det är minst sagt orimligt att yrkesval, som alltsomoftast görs i en mycket ung ålder, i praktiken görs så gott som oåterkalleliga.

Medan FSS förhåller sig positivt till att nedskärningarna inte direkt riktar sig mot de som genomför sin första examen, finns det en överhängande risk att en så stor minskning av resurser kommer att påverka hela utbildningssystemet, inklusive de som genomför sin första examen.

Att finansieringen gällande stöd för lärandet i gymnasieutbildningen stärks med 10 miljoner är mycket välkommet.

Niko Partanen, puheenjohtaja / ordförande

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Tilläggsinformation

*Poliittinen asiantuntija / politiskt sakkunnig Simon Blomfelt,
simon.blomfelt@skolungdom.com*